Transparența fiscală – astăzi, impusă multinaționalelor. Mâine – tuturor categoriilor de contribuabili. Ce trebuie să știe contribuabilii?

Autor: Mihaela Mitroi, Partener, Asistență Fiscală și Juridică, EY România, lider al activității de consultanță fiscală și juridică în clusterul de Sud al regiunii EY Europa Centrală și de Sud-Est și Asia Centrală (CESA)

Europa vrea ca toate multinaționalele și companiile independente din statele membre să contribuie cu „partea lor echitabilă” la redresarea economică. Ce presupune acest lucru? Companiile să fie obligate să declare public locul unde își realizează profiturile și își plătesc impozitul. Măsura, anunțată recent de Consiliul Uniunii Europene, este o concretizare a unei propuneri de directivă din 2016, pe care, de această dată, s-a obținut acordul politic al Austriei și Sloveniei. În luna anterioară deciziei Consiliului UE, Comisia Europeană spunea că se gândește la o nouă Directivă, prin care marile companii să își publice impozitul efectiv plătit raportat la profiturile realizate. Mai mult, chiar zilele trecute, cele mai puternice șapte state ale lumii anunțau că vor să creeze „un impuls de neoprit” în stoparea transferului profiturilor către jurisdicții cu impozite mici, dar și pentru a obliga multinaționalele să plătească mai multe taxe acolo unde își desfășoară activitatea. Cu alte cuvinte, de aici înainte, companiile trebuie să fie cu ochii pe legislație și

să se pregătească: transparența va deveni normă.

Recent, ministrul portughez al Economiei și digitalizării, Pedro Siza Vieira, a afirmat ca evitarea plății impozitului pe profit și planificarea fiscală agresivă a marilor companii multinaționale privează țările UE de peste 50 de miliarde de euro de venituri pe an, el susținând, de asemenea, necesitatea introducerii transparenței fiscale în practicile multinaționalelor.

Siza Vieira nu este singura voce care susține că toate companiile trebuie să contribuie în mod egal la redresarea economică, mai ales în noul context, generat de pandemie. Au existat multe alte voci care susțineau că întreprinderile și simplii contribuabili, care s-au îmbogățit ca urmare a pandemiei, ar trebui să contribuie mai mult, plătind o taxă de solidaritate.

Acum, Consiliul UE susține propunerea de Directivă a Comisiei Europene – toate multinaționalele sau companiile independente cu un venit total consolidat de peste 750 milioane de euro în fiecare dintre ultimele două exerciții financiare consecutive, indiferent dacă își au sediul în UE sau în afara acesteia, să dezvăluie în mod public informații privind impozitul pe venit plătit în fiecare stat membru sau într-o țară terță sau aflată într-o jurisdicție necooperantă. O astfel de raportare va avea loc prin intermediul unui formular comun al UE și în formate electronice care pot fi citite automat.

Propunerea urmează să ajungă și la Parlamentul European, pentru aprobarea textului Directivei, proces prin care se pot aduce clarificări, cum ar fi, de pildă, cea privind cine poartă responsabilitatea reală pentru asigurarea respectării obligației de raportare.

Sunt încă critici aduse acestei propuneri, cum ar fi aceea că scapă din vedere multinaționalele cu afaceri mai mici, iar, dincolo de ele, există și o îngrijorare, pentru că

transparentizarea ar putea expune rolul anumitor state membre care încurajează încă scheme fiscale care sunt la marginea evaziunii fiscale.

De ce e importantă raportarea publică? Obligația de raportare există și în prezent, dar ceea ce face deosebită propunerea de Directivă este obligația ca totul să fie public.

Acum, prin Directiva (EU) 2016/881 cu privire la raportarea țară cu țară, care a pornit de la Acțiunea 13 a OECD, multinaționalele sunt obligate să transmită autorităților fiscale un raport anual cu informații dezagregate pe țări (raportare țară cu țară, cum îi spune și numele), pentru a arăta unde sunt alocate activele și lucrătorii, modul în care sunt distribuite profiturile și unde se plătesc impozitele.

Însă rapoartele nu sunt făcute publice în Uniunea Europeană, astfel controlul public cu privire la strategiile utilizate de companiile multinaționale pentru a deplasa profiturile în paradisuri fiscale este ca și inexistent.

Spre deosebire de Uniunea Europeană, autoritățile fiscale americane fac publice rapoartele multinaționalelor din SUA. Informațiile agregate și tratate corespunzător sunt disponibile pe site-ul web al Serviciului de venituri interne din 2016. Adică din anul din care datează și tentativa europeană de a face publice declarațiile de impozit ale companiilor.

Conform unui studiu realizat de o platformă de dezbatere a politicilor sociale și economice europene – Intereconomics, 1.205 companii din SUA confirmă existența unor rețete agresive de planificare fiscală „prescrise” de anumiți consultanți și utilizate pentru a direcționa artificial profiturile către state membre mai atractive din punct de vedere fiscal. „Dezvăluirea publică este necesară pentru o radiografie reală a modului în care companiile își distribuie activele între națiuni, unde își desfășoară activitatea, își declară

profiturile și își plătesc impozitele”, mai notează studiul citat.

Tot în direcția transparentizării, la 18 mai 2021, Comisia Europeană a inclus în comunicarea „Impozitarea afacerilor în secolul XXI” o propunere (care va fi emisă până în 2022) ca anumite companii mari care își desfășoară activitatea în Uniunea Europeană să își publice ratele efective de impozitare, adică impozitul efectiv plătit raportat la profiturile realizate. Ceea ce se va traduce printr-o transparență crescută a impozitelor plătite și prin monitorizarea strategiilor de planificare fiscală.

Până în 2023, Comisia vrea un nou cadru la nivel european privind impozitul pe profit sub titlul: „Afacerile în Europa: cadrul pentru impozitarea profiturilor” (*Business in Europe: Framework for Income Taxation – BEFIT*). BEFIT se va baza pe o repartizare a profiturilor realizate pe baza unei formule și o bază de impozitare comună și va înlocui propunerea în așteptare pentru o bază de impozitare consolidată, CCCTB (*Common Consolidated Corporate Tax Base* – Baza Comună Consolidată a Societăților) care va fi retrasă. CCCTB a fost propusă de Comisia Europeană încă din 2004 şi a trecut prin multe sincope și mai multe variante de-a lungul a 14 ani de negocieri. Ultima variantă, din 2018, când a fost aprobată, CCCTB propunea o nouă taxă pentru companiile multinaționale mari cu o cifră de afaceri de peste 750 milioane de euro ce ar fi fost obținută dintr-o fracțiune (3%) din baza de impozitare comună consolidată rezultată din aplicarea propunerii Comisiei Europene. Conform calculelor Curții de Conturi Europene (2018), această propunere ar fi reprezentat un venit anual de 12 miliarde de euro.

Reforma fiscală pe repede înainte? Criza economică și sanitară pare să fi acționat ca un catalizator pentru mai multe decizii importante care trenau și fac din 2021 un al „revoluțiilor” fiscale. Un comunicat emis chiar sâmbăta trecută arăta că SUA, Japonia, Germania, Franța, Marea Britanie, Italia și Canada,

adică statele care compun G7, au negociat un acord pentru a opri companiile să transfere profiturile către jurisdicții cu impozite reduse, dar și pentru a se asigura că cele mai mari multinaționale plătesc mai multe taxe acolo unde își desfășoară activitatea. Acordul a fost salutat de miniștrii de finanțe și marchează un pas semnificativ înainte în negocierile care au început încă din 2013. Detaliile primei părți a acordului, o concesie semnificativă din partea SUA a administrației lui Joe Biden, spune clar că „cele mai mari companii globale" cu marje de profit de cel puțin 10% ar trebui, în viitor, să aloce 20% din profiturile globale către țările în care își fac vânzările.

Dacă s-ar implementa, acest lucru ar răsturna un secol de impozitare internațională a companiilor, în care profiturile sunt impozitate numai acolo unde companiile au o prezență fizică.

Decizia vine la puțin timp de la un alt acord istoric al G7 asupra impozitului minim pe profitul multinaționalelor, deschizând calea pentru un acord global în acest an. Un acord în acest sens ar putea fi semnat în cadrul Summit-ul G7 din 11-13 iunie. Acordul a intervenit după ce Trezoreria SUA s-a oferit să accepte un impozit minim pe profitul companiilor, valabil la nivel global de cel puțin 15%, o rată semnificativ mai mică față de propunerea de 21% susținută anterior de Germania și Franța.

Ce putem înțelege din toate aceste măsuri enumerate? În primul rând că sistemul fiscal internațional este într-un continuu proces de reformă și de adaptare la realitățile economice și sociale și că, pe viitor, vom asista la și mai multe schimbări legislative și într-un ritm mult mai rapid, toate îndreptate spre transparentizare și lupta împotriva fraudei, cu scopul stabilirii unor impozite echitabile la nivel mondial.

Dar și că, dacă acum vorbim despre transparentizarea informațiilor cu privire la profituri și impozite ale

multinaționalelor cu venituri de peste 750 milioane de euro, mâine vom vorbi și despre alte categorii de contribuabili, pe măsură ce digitalizarea administrațiilor fiscale se va extinde. Cum pachetul european NextGeneration oferă finanțare statelor membre, tocmai ca să atingă pragul de 20% minim de digitalizare a administrațiilor fiscale, mă aștept ca „mâine” să vină mai devreme decât putem gândi. Iar o interconectare a administrațiilor fiscale, operațională și eficientă, se traduce prin noi puncte de atenție pentru companii.

Companiile și-ar putea compensa retroactiv pierderile din 2020 și 2021, dacă au fost profitabile înainte de 2020

Autor: Raluca Popa, Partener Asociat, Asistență fiscală și juridică, EY România

Companiile care au obținut profit și au plătit impozitele aferente, până în anul 2019 inclusiv, și-ar putea reporta retroactiv pierderile din anii 2020 și 2021 într-o anumită limită ce va fi stabilită de fiecare stat membru în parte. Măsura este recomandată de Comisia Europeană, fiind parte a unei strategii mai ample, „Impozitarea afacerilor în secolul XXI”, care urmărește alinierea cadrului fiscal cu realitatea economică și introduce o agendă fiscală pentru următorii doi ani.

Recomandarea a venit recent din partea Comisiei Europene (CE),

care a dat statelor membre puterea de a redacta legislația de implementare cât mai aproape de realitățile bugetare pe care le experimentează. Este o măsură extraordinară, aplicată în special pentru a asigura, mai ales întreprinderilor mici și mijlocii, o susținere în redresarea economică, dar și pentru a elimina concurența neloială între companiile din statele membre.

„Având în vedere circumstanțele economice excepționale din anii 2020 și 2021, ca urmare a pandemiei COVID-19, statele membre ar trebui să permită reportarea retroactiva a pierderilor fiscale, cel puțin pentru anul fiscal anterior, adică cel puțin pentru 2019. Statele membre pot prelungi, însă, această perioadă până la trei ani în urmă, permițând astfel companiilor să își compenseze pierderile din exercițiile fiscale 2020 și 2021 cu profiturile deja impozitate din anii fiscali 2019, 2018 și 2017”, se notează în recomandarea Comisiei.

Mai mult, statele membre ar trebui să permită întreprinderilor să solicite imediat compensarea pierderilor pe care estimează că le vor suporta în anul fiscal 2021, fără a fi nevoie să aștepte până la sfârșitul anului.

În prezent, anumite state membre au deja incluse în legislațiile naționale diverse măsuri pentru utilizarea pierderilor fiscale, cea mai comun întâlnita fiind reportarea acestora pentru următoarele exerciții financiare. De altfel, și România are o astfel de regulă care permite reportarea pierderilor realizare într-un anumit an fiscal pentru următorii șapte ani consecutivi.

Ca măsură de politică fiscală în contextul situației generate de criza COVID-19, reportarea pierderilor pentru anii fiscali viitori este cea mai puțin eficientă, întrucât beneficiul lichidității se amână până la momentul când companiile vor deveni din nou profitabile.

Pe de altă parte, reportarea retroactivă a pierderilor fiscale curente va genera imediat lichidități suplimentare pentru companii. Acest mecanism de reportare retroactivă are și beneficiul de a susține afacerile profitabile anterior crizei COVID-19, adică acele afaceri sănătoase care au avut de suferit ca efect direct al pandemiei – mai notează Comisia. CE recomandă statelor membre să limiteze valoarea pierderilor reportabile la maxim 3 milioane de euro, dat fiind impactul pe care bugetele naționale l-ar resimți.

Ca să luăm un exemplu simplu: dacă o companie A a avut în 2019 profit de 100 de lei și a plătit 16 lei impozit pe profit, iar în 2021 are pierdere tot de 100 de lei – conform propunerii CE, Compania A ar trebui să compenseze pierderea din 2021 cu profitul din 2019 și, astfel, să recupereze de la buget impozitul pe profit de 16 lei plătit în anul 2019.

Propunerile de implementare a măsurilor recomandate de Comisie ar trebui să fie discutate cu autoritățile europene până în ultimul trimestru al acestui an. De altfel, multe țări europene deja au introdus în legislație astfel de prevederi sau au publicat proiecte de lege în această direcție.

De exemplu:

Marea Britanie – permitea deja reportarea retroactivă a pierderilor pentru ultimele 12 luni. În plus, autoritățile fiscale au publicat un comunicat conform căruia perioada de reportare retroactivă se extinde la trei ani pentru pierderile înregistrate în perioadele fiscale încheiate între 1 aprilie 2020 și 31 martie 2022.

Germania – permite reportarea nelimitată a pierderilor fiscale și, în a numite condiții, reportarea retroactivă pentru ultimul an până la 1 milion de euro. În plus, în contextul COVID-19, plafonul de raportare retroactivă a fost ridicat de la 1 milion la 5 milioane de euro pentru pierderile realizate în 2020 și 2021 și există deja propuneri legislative de

ridicare a acestui plafon la 10 milioane de euro.

Austria – pentru prima dată, autoritățile austriece au permis reportarea retroactivă a pierderilor din 2020. Această regulă nu reprezintă o modificare permanentă a legislației fiscale, ci mai degrabă o oportunitate punctuală în contextul COVID-19.

Polonia – contribuabilii ale căror venituri în 2020 au scăzut cu mai mult de 50% față de perioadele fiscale anterioare pot să folosească pierderile din anul 2020 contra profiturilor din anul 2019 – prin depunerea unei declarații rectificative la anul 2019 (până la 5 mil. PLN).

Franța – în prezent, pierderile dintr-un anumit an fiscal (până la 1 milion de euro) pot fi folosite, în anumite condiții, pentru a compensa obligațiile fiscale din anul anterior, însă rambursarea efectivă a acestor sume se face pe parcursul a cinci ani. Există însă o propunere legislativă care permite utilizarea accelerată a acestor pierderi prin rambursare imediată.

În România, introducerea unor măsuri de utilizare retroactivă a pierderilor fiscale, în linie cu recomandarea Comisiei Europene, ar avea cu siguranță un rezultat pozitiv. Așa cum se întâmplă în general cu măsurile de utilizare a pierderilor, costul unei astfel de măsuri este doar o chestiune de timp – astfel, afacerile vor putea beneficia de lichidități acum, când au cea mai mare nevoie, și nu vor trebui să aștepte să își folosească pierderile împotriva unor profituri viitoare. Pe de altă parte, bugetul va încasa impozitul pe profiturile viitoare realizate de aceste companii.

Alte măsuri fiscale propuse de Comisia Europeană prin comunicatul intitulat „Impozitarea afacerilor în secolul XXI”:

Înlăturarea dezechilibrelor în finanțarea prin capital versus împrumut – Criza pandemică a contribuit semnificativ la îndatorarea companiilor. În prezent, regulile fiscale permit (în anumite limite) deducerea costurilor aferente finanțării

prin împrumut, însă nu și în cazul finanțării prin capital. Propunerea Comisiei va încerca să înlăture acest dezechilibru, susținând astfel recapitalizarea companiilor vulnerabile financiar – o propunere în acest sens vă fi emisă până în trimestrul întâi 2022.

Se continuă lupta împotriva practicilor fiscale agresive prin introducerea de noi reguli cu privire la utilizarea abuzivă a companiilor fără substanță – așa numitele căsuțe-poștale. Aceste măsuri vor fi introduse printr-o completare a Directivei Anti-Evaziune Fiscală (ATAD 3) – propunerile vor trebui emise până în al patrulea trimestru al anului 2021.

Comunicatul Comisiei include și o propunere (ce va fi emisă până în 2022) care prevede ca anumite companii mari, care își desfășoară activitatea în Uniunea Europeană, să își publice ratele efective de impozitare (i.e. simplu spus, impozitul efectiv plătit raportat la profiturile realizate). O astfel de măsură va conduce la creșterea transparenței cu privire la impozitele plătite de companiile mari, va permite monitorizarea unor strategii agresive de planificare fiscală și va oferi factorilor politici o mai bună vizibilitate cu privire la contribuțiile fiscale ale companiilor multinaționale în Uniunea Europeană.

Comisia se gândește, de asemenea, la realizarea, până în 2023, a unui nou cadru la nivel european privind impozitul pe profit sub titlul: „Afacerile în Europa: cadrul pentru impozitarea profiturilor” sau BEFIT. BEFIT se va baza pe o repartizare a profiturilor realizate pe baza unei formule și o bază de impozitare comună și va înlocui propunerea în așteptare pentru o bază de impozitare consolidată, CCCTB (*common consolidated corporate tax base*), care va fi retrasă.

Dosarul prețurilor de transfer. De ce este extrem de importantă verificarea independenței companiilor din setul final de comparabile?

Autor:

Alina Andrei, Tax & Transfer Pricing Partner al Cabot Transfer Pricing

În acest an, asistăm la ofensiva autorităților fiscale în ceea ce privește verificările fiscale și, în special, dosarul prețurilor de transfer. În practică, întâlnim deseori situații controversate și dispute între contribuabili și autoritățile fiscale.

Care este cea mai des întâlnită dispută între contribuabili și autoritățile fiscale în ceea ce privește prețurile de transfer?

Din experiența noastră, un punct des disputat de autoritățile

fiscale este studiul de comparabilitate care stă la baza analizei economice.

Dosarul prețurilor de transfer include în afară de secțiunile descriptive de grup, societate, tranzacții cu afiliații, profil funcțional / de riscuri și secțiunea de analiză economică – extrem de importantă pentru analiza prețurilor de transfer.

Studiul de comparabilitate presupune compararea marjei de profitabilitate a societății testate cu intervalul de piață calculat pentru **societăți comparabile independente**. Studiul de comparabilitate este elementul central al dosarului de prețuri de transfer fiindcă acesta determină dacă prețurile de transfer au fost sau nu la nivel de piață. În cazul în care, ca urmare a studiului pregătit, rezultă că prețurile de transfer nu au fost la nivel de piață, urmează o ajustare efectuată de inspectorii fiscali. În funcție de valoarea mediană, ajustarea va determina o bază impozabilă suplimentară la nivelul impozitului pe profit mai mică sau mai mare.

De ce este importantă demonstrarea independenței societăților comparabile din setul final?

Dacă în ceea ce privește comparabilitatea societăților din setul final putem afirma că prețurile de transfer nu reprezintă o știință exactă iar gradul de subiectivism poate fi destul de ridicat, **în ceea ce privește independența companiilor din setul final trebuie demonstrat cu cea mai mare precizie că societățile identificate în setul final sunt independente**.

Aceasta este practic esența analizei prețurilor de transfer – să comparăm marjele de profitabilitate obținute de societățile testate din tranzacțiile intra-grup (marje despre care există suspiciunea rezonabilă din partea autorităților fiscale că au fost influențate negativ de prețurile sau politicile intra-grup) cu marjele de profitabilitate înregistrate de

societățile comparabile independente din tranzacții sau activități similare, despre care nu poate exista o astfel de suspiciune. Intervalul intercuartilar sau intervalul marjelor de profitabilitate înregistrat de companiile comparabile independente reprezintă intervalul de piață, în care ar trebui să se situeze și marjele de profitabilitate ale companiilor controlate.

În concluzie, independența companiilor din setul final reprezintă o miză importantă a dosarului prețurilor de transfer și a procesului de argumentare privind caracterul de piață al prețurilor intra-grup.

Recomandarea noastră este ca în procesul de pregătire a dosarului de prețuri de transfer să vă asigurați că lucrați cu un consultant care acordă importanța cuvenită studiului de comparabilitate și verificării independenței companiilor din setul final și că deține toate bazele de date necesare pentru a putea realiza acest lucru.

Ne va salva DAC 7 de dubla impunere?

Autori:

Alex Slujitoru – avocat, Radu și Asociații SPRL

Răzvan Brătilă – avocat, Radu și Asociații SPRL

1. **Introducere**

Dubla impunere, în special în materia prețurilor de transfer, reprezintă una dintre cele mai frecvente și spinoase probleme cu care se confruntă societățile multinaționale cu prezență în România, în special datorită ineficienței practice a soluțiilor pentru eliminarea acesteia *post factum*.

Cu proverbul românesc „*Prevenția este mama înțelepciunii*” pare să fie de acord și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), ce susține[1] că pentru a elimina dubla impozitare trebuie mai degrabă să preîntâmpinăm apariția acesteia, iar acest rezultat poate fi atins cel mai ușor prin intermediul controalelor coordonate[2].

Cu toate acestea, administrațiile fiscale naționale și cu precădere Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)[3] sunt reticente în a recurge la controalele coordonate, de

vreme ce practica ne arată că principalul scop al acesteia pare a fi impozitarea cât mai substanțială a contribuabililor.

Astfel, este important ca legiuitorul, atât cel european, cât mai cu seamă cel național, să creeze un cadru legislativ care să conțină inclusiv pârghiile necesare pentru a „constrânge" administrațiile fiscale, atunci când este cazul, să efectueze controale coordonate în vederea unei mai bune taxări și a prevenirii dublei impozitări, cu scopul de a realiza astfel certitudine fiscală și, în final, „*o economie în interesul cetățenilor*"[4].

În linie cu cele enunțate mai sus, acum mai bine de 10 ani, legiuitorul european a emis Directiva 2011/16/UE a Consiliului privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal („**DAC 1**"), care reglementa, în mod rudimentar, posibilitatea – nu și obligația – statelor membre de a desfășura controale coordonate. Cu toate că DAC 1 a fost transpus în legislația națională (i.e. în Codul de procedură fiscală) prin intermediul Ordonanței Guvernului nr. 2/25.01.2012, autoritățile fiscale române au ocolit în general participarea la acest tip de controale.

Pe de altă parte, nici legiuitorul european nu s-a dovedit a fi prea ambițios în această materie – deși DAC 1 a fost modificată de nu mai puțin de cinci ori[5]. Astfel, controalele coordonate au rămas neatinse până în 2021, când, prin a șasea modificare, respectiv prin Directiva 2021/514 a Consiliului din 22 martie 2021 de modificare a Directivei 2011/16/UE privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal („**DAC 7**"), reglementarea a fost actualizată.

În cadrul prezentului articol ne-am propus să prezentăm DAC 7, cea mai nouă „armă" în lupta împotriva dublei impuneri, care, deși îmbunătățește semnificativ cadrul legislativ, așa cum vom arăta, prezintă și serioase deficiențe.

2. **Ce aduce nou DAC 7 și ce îi lipsește?**

În primul rând, spre deosebire de DAC1, DAC 7 definește, în premieră, termenul de „control comun”, drept „*Ancheta administrativă desfășurată în comun de autoritățile competente din două sau mai multe state membre și care au legătură cu una sau mai multe persoane care sunt de interes comun sau complementar pentru autoritățile competente din statele membre respective*”. [6]

Definirea termenului de „control comun” în legislația europeană este mai mult decât bine-venită, întrucât stabilește un consens, la nivel european, cu privire la semnificația controalelor comune, uniformizând astfel noțiunea și oferind previzibilitate legislativă în rândul statelor membre.

În al doilea rând, DAC 7 modifică Art. 11 – „*Prezenţa în birourile administrative și participarea la anchetele administrative*”, precum și Art. 12, „*controalele simultane*” din vechea DAC 1, aducând mici, dar importante îmbunătățiri.

Cu privire la participarea la anchetele administrative, art. 11 schimbă modalitatea în care se declanșează acestea – de la inițierea lor printr-un „acord” între cele două state ale căror organe fiscale participau la anchete administrative, la realizarea acestora pe baza unei cereri pe care organul fiscal solicitat o poate accepta sau refuza în mod justificat, dar într-un termen de 60 de zile.

Se poate observa, astfel, că DAC 7 elimină parțial incertitudinile generate de folosirea *lato sensu* a termenului „acord” și reglementează care sunt elementele prin care se constituie respectivul acord, respectiv formularea unei cereri, care poate fi acceptată sau nu, într-un anumit termen expres stipulat.

Totodată, DAC 7 reglementează în mod expres posibilitatea autorității străine de a intervieva anumite persoane sau de a examina probe, sub rezerva normelor procedurale din statul gazdă. Și această modificare reprezintă un pas înainte față de

vechea reglementare, care prevedea faptul că organele statului solicitat pot întreprinde astfel de demersuri *numai în măsura în care legislația statului solicitat permitea acest lucru*.

Prin această modificare, DAC 7 stabilește, la nivel de directivă, posibilitatea organelor din statul străin de a intervieva persoane și de a examina probe, eliminând astfel potențialele prevederi din legislațiile statelor membre care interziceau o astfel de interacțiune a autorităților fiscale străine.

Cu privire la controalele simultane, în plus față de reglementarea anterioară, se stabilește un termen de 60 de zile în care organele fiscale implicate comunică acceptul sau refuzul motivat de a participa la un astfel de tip de control. Prin urmare, se elimină posibilitatea tergiversării *sine die* a încheierii unui acord între statele ce urmează a desfășura controale simultane și crește gradul de certitudine cu privire la efectuarea sau nu a unui asemenea control.

Cu toate acestea, DAC 7 nu reglementează și consecințele nerespectării termenului de 60 zile. Aceasta nu înseamnă că statele membre ce au obligația de a transpune în dreptul intern DAC 7 nu pot crea un regim mai restrictiv și mai eficient, cum ar fi spre exemplu o stabilire a faptului că lipsa emiterii unui răspuns în termenul de 60 de zile reprezintă acordul organului fiscal solicitat de a declanșa controlul.

În al treilea rând, DAC 7 introduce un nou articol, 12a, intitulat *„controalele comune”*, care reglementează, mai în detaliu, o serie de aspecte esențiale pentru buna desfășurare a acestora. Din punctul nostru de vedere, acest articol reprezintă esența și principala modalitate prin care DAC 7 îmbunătățește cadrul legislativ în materia controalelor coordonate.

Răspunzând criticilor aduse DAC 1, DAC 7 stabilește în

premieră ce lege va guverna activitatea de control fiscal realizată de organele fiscale din două sau mai multe state.

Mai exact, se prevede în mod expres că drepturile și obligațiile funcționarilor statelor membre care participă la controlul comun se stabilesc în conformitate cu legislația statului membru în care au loc activitățile controlului comun.

Totodată, DAC 7 stabilește și o limitare de competență a funcționarilor străini, aceștia neavând posibilitatea *„de a exercita nicio competență care ar depăși sfera competențelor care le sunt conferite în temeiul legislației propriului stat membru*”.

În consecință, organele fiscale ale statului străin se supun regulilor procedurale din statul în care se desfășoară activitatea de control și dobândesc o serie de drepturi, însă numai în măsura în care aceste drepturi le sunt conferite și de legislația propriului stat. Cu alte cuvinte, în măsura în care legislația statului în care se desfășoară controlul comun stabilește mai multe drepturi organelor sale fiscale, omologii acestora din statul străin nu se pot prevala de asemenea drepturi decât în măsura în care acestea sunt prevăzute și în propria legislație.

Se poate argumenta că, prin instituirea acestei reguli, DAC 7 intenționează să aplice controalelor comune legea mai permisivă pentru contribuabil, fără însă a afecta suveranitatea statului în care se desfășoară controlul, de vreme ce, în practică, pentru efectuarea unui control într-adevăr comun este necesar ca organele fiscale din ambele țări să se poată prevala de aceleași drepturi și să fie ținute de aceleași obligații.

Dacă organele fiscale străine nu ar putea uza de drepturile oferite organelor din statul în care se desfășoară controlul, în mod evident, primii nu ar putea să se folosească de informațiile sau documentele obținute în urma exercitării

acestor drepturi, creându-se astfel inevitabil o discrepanță între rezultatele obținute de cele două administrații fiscale. O astfel de discrepanță ar afecta în mod invariabil raportul final ce trebuie întocmit în urma efectuării controalelor comune.

În al patrulea rând, cu privire la raportul final, art. 12a din DAC 7 stabilește că, în urma controlului comun, organele fiscale din statele care au participat la controlul comun „*se străduiesc*” să convină asupra faptelor și circumstanțelor relevante, depunând eforturi pentru a ajunge la un acord privind situația fiscală a contribuabilului. Aspectele asupra cărora s-a ajuns la un acord sunt incluse într-un raport final și „*sunt luate în considerare*” în cadrul soluțiilor adoptate de organele fiscale pe teritoriul cărora a fost emis actul.

Cu alte cuvinte, aspectele agreate de organele fiscale consemnate în raportul final nu vor fi automat incluse în deciziile de impunere emise ca urmare a desfășurării controlului comun, ci vor avea numai un caracter de recomandare.

Cu privire la acest aspect, precizăm că, deși Propunerea Comisiei Europene care a stat la baza emiterii DAC 7[7] (”**Propunere DAC 7**”) prevedea că „*Raportul final al auditului comun ar trebui să aibă o valoare juridică echivalentă cu cea a instrumentelor naționale relevante care sunt emise ca urmare a unui audit în statele membre participante”*, legiuitorul european a ales să nu implementeze această reglementare, restrângând drastic efectele juridice pe care raportul final ar fi trebuit să le producă.

Propunerea DAC 7 conținea și o altă prevedere extrem de utilă și mai mult decât bine-venită, anume declanșarea controlului comun la solicitarea contribuabilului. [8]

În pofida faptului că, de cele mai multe ori, contribuabilii sunt cei direct interesați să apeleze la controalele comune

și, totodată, cei care pot identifica în stadii incipiente situațiile în care s-ar putea naște un caz de dublă-impozitare[9], legiuitorul european a ales – și de această dată – să elimine orice fel de constrângere a autorităților fiscale naționale și să lase declanșarea controalelor comune exclusiv în sarcina și la inițiativa acestora.

Credem că neincluderea contribuabilului în rândul factorilor declanșatori ai unui control comun reprezintă un mare neajuns al DAC 7, deoarece nefiind o dispoziție expresă a directivei, statele membre nu au obligația de a o transpune, ci pot eventual decide singure dacă vor include sau nu un asemenea text în legile lor interne.

În final, un alt aspect ce merită menționat este acela că statele membre au obligația de a adopta actele necesare pentru a se conforma cu dispozițiile DAC 7 până la 31 decembrie 2022, dar, în privința controalelor comune, legiuitorul european a înțeles să facă încă un compromis prin acordarea statelor membre a unui an în plus pentru a implementa în legislația internă conținutul directivei, respectiv până la 31 decembrie 2023.

3. **Concluzii**

Adoptarea DAC 7 reprezintă o îmbunătățire incontestabilă în peisajul legislativ european menit să elimine dubla impozitare. Cu toate acestea, dintr-o perspectivă practică, nu putem să ignorăm faptul că DAC 7 nu conține pârghiile necesare pentru a implementa în mod eficient controalele comune în legislația statelor membre. Cu titlu de exemplu, DAC 7 nu prevede o modalitate de deblocare a situațiilor în care organele fiscale nu ajung la un numitor comun cu privire la o anumită situație (fie în ceea ce privește necesitatea declanșării efective a controlului comun, fie cu privire la aspectele de fond ce trebuie incluse în raportul final).

O astfel de modalitate de deblocare ar putea consta, spre

exemplu, într-un arbitraj care ar avea menirea să constrângă organele fiscale să adopte o anumită soluție, similar arbitrajului reglementat de Convenția privind eliminarea dublei impuneri în legătură cu ajustarea profiturilor întreprinderilor asociate 90/436/CEE sau de Directiva 2017/1852 privind mecanismele de soluționare a litigiilor fiscale în Uniunea Europeană.

Așadar, ne salvează DAC 7 de dubla impunere?

În forma actuală, răspunsul este nu, DAC 7 nu ne va salva prin sine însăși, deoarece aceasta este, mai degrabă, un act normativ intermediar, care are ca scop aclimatizarea administrațiilor fiscale cu controalele coordonate, iar nu crearea unui cadru legislativ eficient în prevenirea dublei impozitări.

Ne poate însă salva legiuitorul național care, în loc să se limiteze la a transpune normele incluse în DAC 7 printr-o preluare *mot-a-mot*, va ține seama de nevoia de certitudine fiscală după care tânjește mediul de afaceri și va include toate acele pârghii la care ne-am referit anterior, precum și altele care s-ar dovedi necesare pentru realizarea efectivă a unui control comun. Credem că acesta este un pas necesar în crearea unei administrații fiscale eficiente, echilibrate și orientate către contribuabil.

[1] A se vedea OECD (2019), "Joint Audits within international tax co-operation", in Joint Audit 2019 – Enhancing Tax Co-operation and Improving Tax Certainty: Forum on Tax Administration, OECD Publishing, Paris.

[2] Există două tipuri principale de controale coordonate după cum urmează:

1. Controalele simultane – se referă la o înțelegere între două sau mai multe administrații fiscale de a examina în

același timp, fiecare în propriul teritoriu, aspectele fiscale ale unuia sau mai multor contribuabili în privința cărora au un interes comun sau asociat, cu scopul de a-și împărtăși reciproc orice informații relevante pe care le-ar obține astfel. Realizarea de controale simultane implică coordonarea activităților întreprinse în cadrul inspecțiilor individuale din cele două (sau mai multe) jurisdicții.

Controalele simultane pot fi de asemenea combinate cu prezența oficialilor fiscali în străinătate, având astfel un organ de inspecție fiscală controlând simultan aspectele fiscale ale unui contribuabil în prezența oficialilor celeilalte administrații fiscale.

2. Controalele comune – conceptul creat de OCDE se referă la un control desfășurat de două sau mai multe administrații fiscale ce se alătură pentru a examina un aspect/o tranzacție al unui/unor contribuabil/contribuabili ce au activitate transfrontalieră. Administrațiile acționează coordonat, interacționează cu contribuabilul și primesc informațiile de la acesta iar oficialii din partea celeilalte administrații fiscale sunt prezenți la control.

[3] Disponibile aici –> *Rapoarte ANAF*

[4] Comisia Europeană, Orientări politice pentru viitoarea Comisie Europeană 2019-2024, O Uniune mai ambițioasă, *https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_ro.pdf*

[5] Directiva 2014/107/UE a Consiliului din 9 decembrie 2014 (**DAC 2**) referitoare la schimbul automat de informații privind conturile financiare între statele membre pe baza Standardului comun de raportare (SCR) al OCDE care prevede schimbul automat de informații cu privire la conturile financiare deținute de

nerezidenți;

- Directiva (UE) 2015/2376 a Consiliului din 8 decembrie 201510 (**DAC 3**) referitoare la schimbul automat obligatoriu de informații privind deciziile fiscale anticipate cu aplicare transfrontalieră;
- Directiva (UE) 2016/881 a Consiliului din 25 mai 201611 (**DAC 4**) referitoare la schimbul automat obligatoriu de informații privind raportarea pentru fiecare țară în parte în rândul autorităților fiscale;
- Directiva (UE) 2016/2258 a Consiliului din 6 decembrie 201612 (**DAC 5**) referitoare la accesul autorităților fiscale la informații privind combaterea spălării banilor;
- Directiva (UE) 2018/822 a Consiliului din 25 mai 201813 (**DAC 6**) referitoare la schimbul automat obligatoriu de informații în domeniul fiscal cu privire la modalitățile transfrontaliere care fac obiectul raportării.

[6] Directiva 2021/514 Consiliului din 22 martie 2021 de modificare a Directivei 2011/16/UE privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal, disponibilă aici: *https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021L0514&from=RO*

[7] Propunere de DIRECTIVĂ A CONSILIULUI de modificare a Directivei 2011/16/UE privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal din 15.07.2020, disponibilă aici: *EUR-Lex – 52020PC0314 – EN – EUR-Lex (europa.eu)*

[8] Art. 12a alin. (4) din Propunerea DAC 7: *„În cazul în care una sau mai multe persoane solicită autorităților competente din două sau mai multe state membre să o (le) auditeze în comun, autoritățile solicitate răspund la cerere în termen de 30 de zile. Dacă autoritatea solicitată respinge cererea, aceasta informează persoana solicitantă (persoanele solicitante) cu privire la motivele deciziei sale*”.

[9] OECD (2019), "*Joint Audits within international tax co-operation*", in Joint Audit 2019 – Enhancing Tax Co-operation and Improving Tax Certainty: Forum on Tax Administration, OECD Publishing, Paris, Chapter 5 – *The role of the taxpayer,* p. 47.

EY România lansează o soluție digitală pentru calculul impozitului pe profit

EY România lansează o soluție digitală dedicată contribuabililor români, menită să le ușureze una dintre cele mai complexe sarcini fiscale: calculul impozitului pe profit. Ușor de folosit și cu o interfață prietenoasă, aplicația digitală dezvoltată de echipa de Business Tax Advisory a EY România poate micșora semnificativ timpul alocat de contribuabilii români procesului de conformare fiscală specific acestui tip de impozit, dar și incidența erorilor manuale.

„Soluția noastră digitală vine să răspundă nevoilor tuturor companiilor, indiferent de mărime sau domeniu de activitate. Vorbim despre o soluție care poate fi adoptată și utilizată în operațiunile de zi cu zi, fără nicio rezervă din punctul de vedere al caracteristicilor și facilităților tehnice pe care le oferă. Intuitivă, cu o serie de formate generate automat și cu resurse legislative actualizate permanent, generează calculul impozitului pe profit trimestrial sau anual, declarațiile fiscale și stochează documentele aferente

perioadelor de raportare. După cum știm, reziliența pe care contribuabilii au arătat-o în contextul pandemiei le-a accelerat capacitatea de a lucra din ce în ce mai mult online. Acum, următorul pas este să optimizeze procedurile interne utilizând soluții digitale, prin care funcția fiscală obține avantaje în termeni de productivitate și acuratețe ", a spus Andra Caşu, liderul echipei de Business Tax Advisory a EY România.

Soluția digitală creată de specialiștii EY vine cu o serie de funcționalități, care simplifică procesul complex de calcul, caracteristicile de bază ale aplicației acoperind printre altele următoarele activități:

- pregătirea calculului de impozit pe profit în mod automat, prin simpla încărcare a unei balanțe ajustate în mod minim in aplicație;
- posibilitatea de introducere de fișe de cont pentru diverse ajustări necesare specifice calculului de impozit pe profit;
- generarea de modele comune pe un anumit standard de calcul de impozit pe profit, pentru a fi utilizat la calculele viitoare fără alte modificări manuale majore, caracteristică ce elimină procesele repetitive.

Aplicația include și alte funcționalități specifice anumitor categorii de contribuabili, cum ar fi cei din industria financiară, pentru care există un modul standard separat, special creat și adaptat diverselor particularități ale acestora.

În plus, oferă posibilitatea de stocare într-un singur loc a documentelor aferente calculului realizat, un așa-numit 'registru fiscal digital', care face mai ușoară trasabilitatea informațiilor relevante pentru o perioadă de raportare.

Calculul de impozit pe profit, precum și declarația fiscală aferentă pot fi generate automat, în doar câteva minute, pe

baza caracteristicilor gândite să ghideze utilizatorul. Din aplicație poate fi accesată legislația fiscală actualizată pentru identificarea noilor modificări apărute pentru diverse tipuri de cheltuieli și venituri, întâlnite într-un calcul de impozit pe profit.

PBC Attorneys-at-Law câștigă un nou proces în fața ANAF

PBC Attorneys-at-Law a reprezentat cu succes un client activ pe plan național în domeniul serviciilor de trade marketing, respectiv al serviciilor de BTL și evenimente, într-un litigiu cu ANAF, având ca obiect anularea unei decizii de instituire a măsurilor asigurătorii pentru suma de 2.174.177 lei și a procesului-verbal care a stat la baza acestuia.

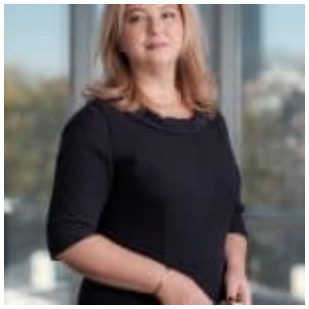
Echipa de avocați a obținut în prealabil, în fața instanței de fond (*în anul 2018)* suspendarea executării deciziei de instituire a măsurilor asigurătorii și anularea aceluiași act administrativ fiscal.

Prin hotărârea pronunțată la începutul anului 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul formulat de pârâta Agenţia Naţională de Administrare Fiscală împotriva sentinței de fond pronunțată de Curtea de Apel București, atât în ceea ce privește soluția asupra suspendării executării actului, cât și asupra fondului pricinii.

Printre particularitățile speței, instanțele au reținut încălcarea dispozițiilor art. 105 ind. 1 din vechiul Cod de Procedură Fiscală, validând susținerile invocate de echipa PBC, în sensul constatării imposibilității de a se realiza o reverificare a companiei în cadrul controlului Antifraudă și

stabilirii unei alte calificări fiscale cu privire aceleași aspecte pentru care se finalizase, cu doar câteva luni înainte de emiterea deciziei de măsuri asigurătorii, un control fiscal de fond.

Litigiul a fost condus de o echipă de avocați formată din:

Adriana CRAI – Managing Partner

Sebastian DRUMARU – Managing Senior Associate

Utilizarea SPV, de la opțional la obligatoriu, o

propunere similară concluziilor OECD: digitalizarea nu se poate face fără schimbări legislative

Autori:

Andreea Mitiriță, Partener PwC România

Ana Nechifor, Consultant PwC România

Atât contribuabilii persoane juridice, cât și persoane fizice care desfășoară activități liberale ar putea fi obligați să se înregistreze în Spațiul Privat Virtual (SPV), conform unui proiect de act normativ, publicat pe site-ul Ministerului de Finanțe, referitor la completarea prevederilor Codului de Procedură Fiscală. Cererile, înscrisurile sau orice alte documente depuse în format letric ar urma să nu mai fie luate în considerare.

Totodată, proiectul conține prevederi referitoare la obligativitatea înrolării autorităţilor publice, instituţiile publice sau de interes public în sistemul informatic PatrimVen (serviciul destinat să ofere instituţiilor publice acces la datele disponibile cu privire la patrimoniul şi veniturile cetățenilor).

Înrolarea în PatrimVen se realizează în baza unui protocol ce se transmite către ANAF de către fiecare autoritate publică, instituţie publică sau de interes public.

Spaţiul Privat Virtual („SPV”) este un serviciu electronic gratuit, care este pus la dispoziția contribuabililor în mod permanent, putând fi accesate următoarele:

- informaţii cu privire la obligaţiile fiscale;
- posibilitatea de a primi acte administrativ fiscale și alte documente;
- informaţii cu privire la contribuţiile sociale.

Prin intermediul SPV, comunicarea între contribuabili și autoritățile fiscale s-ar efectua strict în mediul virtual, facilitând transmiterea de cereri/solicitări, prin acest canal de comunicare, atât din partea contribuabililor către autoritățile fiscale, cât și în contrapartidă.

Fundamentarea impunerii unei astfel de obligativități are la bază faptul că opționalitatea de a folosi SPV a fost materializată într-o rată foarte mică de utilizare în rândul contribuabililor, iar odată cu declanșarea situației pandemice autoritățile fiscale au fost în postura de a lua măsuri pentru organizarea activității astfel încât să fie evitat contactul fizic între persoane. Conform notei de fundamentare a proiectului, pe 9 aprilie 2021, erau înregistrați în SPV doar 32% din contribuabilii persoane juridice și doar 5,24% din contribuabilii persoanele fizice care au cod de identificare fiscală.

Obligativitatea înrolării contribuabililor în SPV ar urma să se aplice începând cu data de întâi a lunii următoare celei de-a treia luni de la data publicării proiectului normativ în Monitorul Oficial al României.

Pentru înrolarea în SPV, contribuabilii trebuie să aibă în vedere prevederile Ordinului nr. 660/2017. Aspectul esențial pe care contribuabilii persoane juridice, precum și persoane fizice care dețin un cod de înregistrare fiscală trebuie să îl aibă în vedere pentru înrolarea în SPV este deținerea unui certificat digital.

În cazul în care contribuabilii dispun de un certificat digital, este necesară întocmirea unei împuterniciri pe numele reprezentantului care deține certificatul digital, iar în baza căreia, împreună cu setul de documente menționate în mod expres în Ordinul nr. 660/2017, poate fi efectuată înrolarea în SPV.

În situația în care contribuabilii nu dispun de un certificat digital, este necesară obținerea acestuia de la un furnizor de servicii de certificare acreditat și ulterior depunerea cererii pentru utilizarea certificatului digital calificat (Formularul 150) la autoritățile fiscale; formularul se completează on-line, se listează și se depune împreună cu documentele necesare la sediul organului fiscal.

Proiectul de act normativ apare în contextul nevoii de a digitaliza relația contribuabil -a dministrație fiscal, mai ales pe fondul restricțiilor aduse de criza sanitară în ultimul an. Astfel, conform unui sondaj efectuat de OECD, "Tax administration: digital resilience in the COVID-19 environment", la care au participat administrații fiscale din 32 de țări, printre care și România, aproximativ 60% din administrații și-au actualizat strategia anterioară privind digitalizarea proceselor de administrare a impozitelor, după cum urmează:

- prioritizarea proiectelor de automatizare, digitalizare și servicii electronice, care acoperă toate domeniile funcționale ale administrării impozitelor, cum ar fi mutarea datelor în cloud și crearea de birouri de servicii digitale;
- accelerarea lucrărilor la un proiect de cameră poștală digitală, permițând transformarea înregistrărilor de hârtie în imagini digitale, extragerea datelor din imagini, stocarea informațiilor și notificarea oficialilor fiscali relevanți.

Conform sondajului menționat, o provocare majoră pentru multe administrații fiscale, în contextul COVID-19, a fost gestionarea comunicațiilor pe hârtie, ca urmare a faptului că acestea au fost fizic închise sau a volumului redus de personal prezent în birou care trebuia sa proceseze documentele. Acest aspect a fost confirmat de aproape 60% din administrațiile care au participat la sondaj și au raportat că au întâmpinat probleme în ceea ce privește comunicarea pe hârtie. Într-o notă pozitivă, toate aceste administrații au remarcat că au reușit să transfere un procent semnificativ de comunicații de la hârtie la digital (aproximativ 75% sau mai mult).

Nu în ultimul rând, concluzia sondajului a fost că schimbarea canalului de comunicare dintre contribuabili și autoritățile fiscale nu poate fi întotdeauna posibilă fără modificări

legislative. În acest sens, 45% dintre administrații au confirmat că trebuie să facă modificări ale politicilor pentru a facilita schimbarea canalului, inclusiv modificări ale regulilor pentru a accepta semnături electronice și documente scanate. Modificări ale altor reguli de administrare au inclus, de exemplu, acceptarea declarațiilor fiscale prin fax, permițând utilizarea telefoanelor mobile atunci când se discută informații despre contribuabil și modificări ale proceselor administrative, cum ar fi canalele care ar putea fi utilizate pentru comunicarea de informații primite/transmise.

Înrolarea contribuabililor în SPV ar putea reprezenta un pas înainte spre digitalizarea și eficientizarea comunicării dintre contribuabili și autoritățile fiscale române, în contextul în care accesul la informațiile existente în baza de date ANAF ar putea fi efectuat într-un mod mult mai facil de către contribuabili, aceștia putând accesa în timp real informații precum: situația datoriilor fiscale de plată, istoricul declarațiilor înregistrate, dar și solicita documente precum: certificate de cazier fiscal, certificate de atestare fiscale, fișă pe plătitor, fără a fi necesară deplasarea la sediul autorităților fiscale.

Sondaj PwC: Peste 40% dintre companiile din România se așteaptă ca facilitățile fiscale acordate în pandemie

să determine inspecții fiscale noi

Peste 40% dintre companiile din România se așteaptă ca amânările/scutirile la obligațiile fiscale, ajutorul pentru șomaj tehnic sau subvențiile acordate de stat în timpul crizei sanitare să determine inspecții fiscale noi, în contextul în care două treimi dintre respondenți (66%) au beneficiat de astfel de facilități, potrivit unui sondaj realizat de PwC la nivelul Europei Centrale și de Est (ECE). Comparativ, la nivelul ECE, 36% dintre companii au apelat la măsuri de sprijin din partea guvernelor și, ca urmare, doar 14% consideră că vor fi inspecții fiscale în acest domeniu.

„Anul trecut, pe fondul restricțiilor impuse de starea de urgență, am asistat la mai puține inspecții fiscale decât într-un an obișnuit. Pe măsură ce economia s-a redeschis, controalele s-au intensificat și contribuabilii se așteaptă ca una dintre principalele teme de verificare să îl reprezinte modul în care au pus în aplicare facilitățile fiscale acordate pentru limitarea efectelor crizei sanitare”, a declarat Daniel Anghel, Partener și Lider al Departamentului de Consultanță Fiscală și Juridică, PwC România.

În anul 2020, autoritățile fiscale române au efectuat mai puține inspecții fiscale în rândul companiilor, decât în anii anteriori, doar 2% dintre respondenți menționând că au fost ținta unor inspecții fiscale, sub media din Europa Centrală și de Est (ECE) de 9%. Conform respondenților, cele mai multe inspecții fiscale efectuate în România au avut loc, în anul 2016, când 20% dintre respondenți au fost vizați de verificări.

„Sondajul arată că în majoritatea statelor din regiune, zonele de interes ale inspectorilor fiscali sunt aceleași, respectiv aspectele ce privesc impozitul pe profit. În schimb, observăm o diferență destul de mare în ceea ce privește durata inspecțiilor și sumele impuse. Astfel, atât în România, cât și în celelalte state din Europa Centrală și de Est, controalele fiscale au avut în vedere în special tranzacțiile intragrup. Topul este completat de deductibilitatea serviciilor și ajustări ale prețurilor de transfer", a afirmat Dan Dascălu, Partener și Liderul Practicii de Litigii, D&B David și Baias, societatea de avocatură corespondentă PwC în România.

Cum afectează inspecțiile fiscale activitatea companiilor

Doar 19% din companiile din România au arătat că activitatea lor nu a fost afectată în niciun fel din cauza inspecțiilor fiscale, față de media regională de 41%. Dintre cei care au resimțit un impact al inspecției fiscale în activitate, 44% au menționat volumul mare de informații solicitate, iar 28% inspecția fiscală în sine.

Lipsa unui tratament fiscal uniform în privința unor tranzacții similare este principala nemulțumire privind activitatea autorităților fiscale, menționată de companiile din România (15%), urmată de volumul mare de documente solicitate (13%) și durata prelungită a inspecțiilor fiscale (13%). La nivel regional, topul este format din volumul mare de documente, lipsa unui tratament fiscal uniform în privința unor tranzacții similare și durata prelungită a inspecțiilor fiscale.

În România cele mai multe inspecții se întind pe o perioadă 6 luni – 1 an (menționată de 27% dintre respondenți), în timp ce la nivelul țărilor din Europa Centrală și de Est cele mai

multe controale se desfășoară într-un interval de 1-3 luni (30%).

Printre dificultățile întâmpinate de contribuabilii români și care prelungesc nejustificat durata inspecțiilor se numără lipsa timpului acordat pentru aducerea documentelor justificative de la arhiva externă, lipsa capacității decizionale a inspectorilor și necesitatea confirmării deciziilor luate.

În ceea ce privește sumele stabilite suplimentar, în România, în cele mai multe cazuri (22%) acestea s-au situat între 1 și 5 milioane euro, în timp ce la nivelul ECE cele mai multe sume au fost de până în 50.000 euro (31%).

La nivelul statelor din centrul și estul Europei, doar 7% dintre respondenți au avut stabilite în plus sume între 1 și 5 milioane euro, iar pentru 28% nu au fost stabilite sume suplimentare.

Care este atitudinea inspectorilor fiscali?

Întrebați despre atitudinea autorităților fiscale în timpul inspecțiilor fiscale în pandemie, atât în România (63%), cât și la nivelul ECE (65%), majoritatea respondenților au descris-o ca fiind neutră. Contribuabilii care s-au lovit de o atitudine rigidă a inspectorilor, 12% în cazul României și 14% în cazul ECE, au enumerat situații în care inspectorii au refuzat întâlniri video, au solicitat semnarea a peste 250 de pagini ale unui proces verbal din anexe sau au dat dovadă de lipsă de înțelegere față de contribuabili.

Peste două treimi dintre respondenții din România (67%) au contestat deciziile emise în urma inspecțiilor fiscale și 42% la nivelul Europei Centrale și de Est. În timp ce doar 11% dintre contestațiile din România au fost admise, în regiune media a fost de 44%.

Sondajul a fost realizat în perioada ianuarie-martie 2021 în

rândul a peste 440 de companii din 17 țări. Peste 40% dintre respondenți au o cifră de afaceri de peste 100 de milioane euro și peste 500 de angajați.

Digitalizarea – o nouă treaptă pe scara către eficientizarea fiscală și nu numai

Autori:

Andra Cașu, Liderul Departamentului de Impozite Directe și Coordonator Asistență Fiscală în domeniul Serviciilor Financiare, EY România

Grațiela Constantin, Director, Departamentul de Impozite Directe, Asistență Fiscală pentru Servicii Financiare, EY România

Transformările tehnologice (ca element primordial), laolaltă

cu presiunea venită din necesitatea alinierii la noi raportări obligatorii sau din obligativitatea aplicării unor standarde IFRS au accelerat digitalizarea instituțiilor financiare în anul ce a trecut. Schimbările s-au întâmplat pe măsură ce angajații au fost forțați de pandemie să adopte munca la distanță, iar legătura cu clienții s-a păstrat preponderent prin intermediul canalelor digitale.

Totodată, rolul funcției fiscale a devenit din ce în ce mai important, iar decizia de a investi în tehnologie pentru uz fiscal a devenit un atribut al diminuării riscurilor și al înlesnirii realizării documentării și prezentării de către instituțiile financiare a unor informații complete, corecte și oferite la timp, inclusiv în situația unor controale fiscale, pe fondul întăririi comunicării virtuale autorități – contribuabili.

Noile tehnologii permit băncilor, asigurătorilor și altor companii de servicii financiare consacrate să își revizuiască operațiunile și să identifice modalități cât mai bune și mai rapide de a-și servi clienții, dar și de a-și eficientiza anumite operațiuni cu impact fiscal. Cu alte cuvinte, de a-și crea un avantaj competitiv în păstrarea cotei de piață pe de-o parte, iar pe de altă parte, în anumite cazuri, de a-și îmbunătăți anumiți indicatori financiari. Așadar: care e cel mai potrivit moment pentru a realiza investiția menită să țină actorii din industrie în cursă?

Instituțiile financiare concepeau, încă înainte de pandemie, din ce în ce mai multe produse și servicii digitale ușor de accesat, cât mai personalizate. Totodată, își regândeau procesele, extindeau investițiile în tehnologie și testau noi aplicații. Presiunea adăugată de pandemie le-a determinat să accelereze și să intensifice vizibil aceste inițiative. Instituțiile financiare încep, pe de altă parte, să se confrunte și cu amenințarea venită din zona zona big tech, care încearcă să intre pe piața serviciilor financiare, sub forma unor facilitatori sau furnizori de plăți, lucru așteptat

cu interes și de către clienți.

Astfel, potrivit unor date EY Global, disponibilitatea clienților de a cumpăra asigurări de la companiile de big tech a crescut de la 17% în 2016, la 36% în ianuarie 2020, pentru ca, în aprilie 2020, să facă un nou salt, la 44%. Din același raport aflăm că 24% dintre consumatorii americani sunt foarte sau extrem de tentați să facă din Amazon, Apple sau Google principalul lor furnizor de servicii financiare, dacă acest lucru îi ajută în gestiunea banilor. Europenii, la rândul lor, sunt din ce în ce mai interesați să utilizeze aplicațiile – creștere de 72% a utilizatorilor de aplicații în 2020.

Tehnologia este un element critic pentru instituțiile financiar-bancare, care le-ar ușura restructurarea modelelor operative tradiționale, pentru un plus foarte necesar de agilitate și randament. Să nu uităm, de asemenea, că societățile de servicii financiare operează într-un mediu foarte reglementat, ceea ce le cere să gestioneze altfel transformarea digitală, în condiții de maximă transparență și încredere, fapt care le-ar putea încetini procesul de transformare.

Raportările stricte și riguroase le împing, de asemenea, în această direcție. Standardele contabile, atât cele vechi, cât și cele introduse recent pentru industria serviciilor financiare (de exemplu IFRS 9 si IFRS 16) fac necesară o asemenea aliniere. Acestea impun societăților de servicii financiare să lucreze cu date mai granulare și să își coordoneze datele financiare, de risc și de afaceri prin implementarea unor procese automatizate bine definite. Punerea în aplicare a acestor noi standarde poate fi, de asemenea, auditată mai eficient, cu ajutorul unui audit care să includă utilizarea tehnologiilor emergente în îmbunătățirea procedurilor de evaluare a riscului.

În afara presiunilor economice, operaționale și de reglementare, din perspectiva fiscală să nu uităm de toate

problemele date de implementarea Directivei pentru raportarea aranjamentelor transfrontaliere, DAC 6, în cadrul instituțiilor financiare (un proces încă în desfășurare, fiind necesară o analiză continuă și de substanță, o monitorizare permanentă a acestui proces intern).

Tot din punct de vedere fiscal, o nouă raportare așteaptă a fi implementată – fișierul standard de audit, așa numitul SAF-T, care va avea rolul de a facilita accesul autorităților fiscale în timp real la tranzacțiile derulate de contribuabil. Așadar, succesul conformării în îndeplinirea acestei obligații va depinde de modul în care instituțiile financiare își vor adapta sistemele informatice.

Este de amintit că funcția fiscală din cadrul instituțiilor financiare își conturează un profil din ce în ce mai pregnant în structura de business, iar rolul persoanelor care se ocupă de aria fiscală devine din ce în ce mai important și complex. Vectorii care au condus la acest „status quo" sunt, pe de-o parte impulsul creat de necesitatea standardizării unor procese (în vederea eficientizării), și, pe de alta, automatizarea acestora sau doar a unor părți ale acestora (de exemplu automatizarea calculului de impozit pe profit sau TVA). Astfel, rolul decizional cu privire la funcția fiscală, precum și cel referitor la evaluarea și diminuarea / eliminarea riscurilor fiscale aferente s-a conturat în ultimul timp din ce în ce mai pregnant. Să avem în vedere, printre altele, și aspectele referitoare la prioritățile fiscale ca parte a strategiei de planificare a business-ului și modul de cuantificare al acestora.

Întrucât relația cu autoritățile fiscale este de o importanță majoră, iată că și din perspectivă digitală remarcăm o transformare de bun augur în ceea ce privește comunicarea virtuală între contribuabil și ANAF (de exemplu prin intermediul „SPV" sau al poștei electronice), în sensul unei sincronizări în acest domeniu între autorități și contribuabili.

Ca un comentariu de final, așa cum arată studiile noastre la acest moment, centrul de gravitație al succesului va fi constituit din utilizarea tehnologiei avansate și din crearea unui ecosistem digital care să scadă costurile, oferind în același timp produse și experiențe mai bune pentru clienți, adică acel avantaj competitiv care să le consacre instituțiilor financiare rolul în piață. Pe de alta parte însă, o permanentă observare a tendințelor de reglementare fiscală va ajuta la sincronizarea în continuare în privința raportărilor fiscale, dar și a relației deschise cu autoritățile în acest domeniu. Cu siguranță, digitalizarea (inclusiv fiscală) va urma un trend ascendent și, pentru contribuabili, va face diferența în continuare în anul care urmează.

Tax Magazine nr. 2 martie – aprilie 2021

Editorial

- **Marilena Ene**
  Este necesară în România o revistă de drept fiscal?

De actualitate

- **Duncea, Ștefănescu & Asociații**
  Noutăți legislative în materie fiscală
  Modificări legislative de ultimă oră privind obligația legală a declarării beneficiarului real al afacerii

Impozite directe

- **Delia Cataramă, Elena Andriev, Cosmin Preda**
  Asocierea în participațiune: între libertatea juridică

și restricțiile contabile și fiscale

- **Romana Schuster, Alina Turlea**
  Transportul rutier comunitar – cum rămâne cu impozitarea diurnei șoferilor după implementarea
  Pachetului Mobilitate I?
- **Alex Slujitoru, Andreea Dincovici**
  Cine ne (mai) salvează de dubla impunere?

Impozite indirecte

- **Izabela Stoicescu**
  Noua Fata Morgana în domeniul TVA: taxarea vânzărilor de bunuri imobile efectuate de către persoane fizice

Procedură fiscală

- **Andra Cătălina Iftemie**
  Cauze de neaplicare a amnistiei fiscale. Aspecte practice privind incidența prescripției și imputația plății în dreptul fiscal
- **Mihail Petcu**
  Regimul juridic și acumularea obligațiilor fiscale accesorii pe perioada suspendării actului administrativ fiscal
- **Raluca Popa**
  Raportarea DAC6: primele rapoarte, primele concluzii. Ce ar trebui să ia în calcul companiile în continuare?

Repere importante ale jurisprudenței fiscale a Curții de Justiție

- **Marilena Ene**
  Cauza Schumacker

Jurisprudență fiscală națională

- **Viorel Terzea, Cristina Ardeleanu**
  Sinteză de jurisprudență fiscală națională comentată

Jurisprudența fiscală a instanțelor europene

- Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în perioada martie – aprilie 2021